

Mikroobid ootavad, et teeksime vigu

Soome linna Nokiat 2007. aasta novembris tabanud veekatastroofi võib pidada Soome üheks tõsisemaks nakkuskatastroofiks. Reovee segunemine joogiveega oli nagu painajalik unenägu. Milliseid seedekulgla haigustekitajaid on küll leitud! Kümneid tuhandeid inimesi joogiveega varustavast veesüsteemist ja haigestunud inimestelt leiti kõikvõimalike haigustekitajaid - lisaks salmonelladele, kampülobakteritele, shigelladele ja *Clostridium difficile*le avastati enterotoksigeenseid, enteropatoogeenseid, enteroadhesiivseid ja enterohemorraagilisi *Escherichia coli* baktereid. Viirustest tuvastati noro-, rota-, adeno- ja astrovirusi.

Puhta vee olemasolu on inimestele eluliselt tähtis. 70 kg kehakaaluga inimese organismis on üle neljakümne liitri erinevaid kehavedelikke. Organismi normaalseks toimimiseks peaksime iga päev saama toidu ja jookidega kaks-kolm liitrit vedelikku.

Vesi on olnud ja on ka tänapäeval lugematu arvu konfliktide põhjuseks. Veevarude haldamine on paljude riikide kõige tähtsam strateegiline eesmärk. Sotsiaalsed rahutused ja infrastruktuuri lõhkumine loob mikroobide levikule suurepärased võimalused, näiteks Jugoslaavias levisid kodusõja ajal nakkushaigused lausa dramaatilises ulatuses. Võrreldes aastaid 1989 – 1991 aastaga 1993 suurenes seal soolenakkuste levik 13 korda.

Meil on põhjust olla õnnelik, kui saame kraani avades puhast vett.

2003. aastal Inglismaal, ajalehe „*Hospital Doctor*” läbi viidud küsitluse põhjal hindasid lugejad kõigi aegade suurimaks arstiks dr John Snow (1813 – 1858). Tegemist oli mehega, kes käskis 1849. aasta koolera epideemia ajal eemaldada Londoni Soho linnaosa Broad Streeti tänava avalikult kaevult pumba käepideme. Oma uuringutega tõestas ta tervishoiuametnikele, et Soho linnaosa kaev oli koolera-epideemia allikaks. Joogivee puhtuse tähtsusele lisaks viitas dr J. Snow asjaolule, et nakkushaiguste epideemiatega leviku tõkestamisel tuleb tugineda epidemioloogilistele uuringutele, mitte oletustele.

Nokia näide viitab sellele, et isegi maailma puhtamate ja mikrobioloogiliselt ohutumate maade hulka kuuluvas Soomes ei või elanike tervise kaitsmisel hetkekski hooletuks muutuda. Nokia katastroof tuletab meelde vajadust tegeleda tõsisemalt haiglanakkuste tõrjega. Haigete ambulatoorses ravis kasutatakse aastas ära kaks miljonit antibiootikumikuuri. Kuna antibiootikumide efektiivsus nõrgeneb arvatust oluliselt kiiremini, siis tuleb samal ajal palju rohkem pingutada haiglanakkuste tõrjega.

Mikroobid ei maga – nad on valvel ja kasutavad ära iga meie vea.

Penti Huovinen

Kansanterveyslehti peatoimetaja

http://www.ktl.fi/portal/suomi/julkaisut/kansanterveyslehti/lehdet_2008/nro_1_2008/paatoimittajalta_mikrobit_odottavat_virheitamme/

Tõlkinud: Kuulo Kutsar